

הלכות ספה סימן תרל"ט

(לו) ויקדש בפקה כרי שיאמר זמן על הספה (ת"ה סימן צה): ו (לו) *היה אוכל בפקה ויךרו גשמים והלך לביתו ופקדו הגשמים, אין מחבין אותו לחזור לפכה (לה) עד שיגמר סעודתו: ז (לט) *היה ישן ויךרו גשמים בלילה ונכנס לתוך הבית ופקדו הגשמים, (מ) אין (טו) מטריחין אותו (מא) לחזור לפכה כל אותו הלילה, אלא (מב) ישן בביתו עד שיעלה עמוד השחר,

ס ברייתא שם דף ט ע"ש בבבבב

שערי תשובה

באר היטב

ויקדש בביתו, רק סוף האכילה יאכל בנות הפכה בלא ברכה ויברך ברכת המזון בביתו, ע"ש. ועין בפעולת זקנים שלילה הראשונה אוכל בנות הפכה ויגמר הסעודה בפת ויברך שם. וכי מח"ב בשם ונע"אקת ויברך המוציא ע"ד לגמר סעודתו בפית, ואם ברח הפכה על הפנות הרי גורם ברכה שא"ע. וע"ש עוד בשמו שכי שבגריי אבד שיש להם סכות גג של לוחות וסוגים בלשמים ובשפוסקים מדי פותחים ותספקו נגוד ויכולים לסעד שם, מקוה קעבדי והם חביבים בפקה כיון שאינם מצטערם וצריכים לברך, ע"ש. ועי' בק"א למח"ב שכי בשם הארזותיים שכי בשם הרמ"מ נ"ע דבכין כל סעודת לילה הראשון לאכל בפקה אפילו יךרו גשמים, עכ"ל, וכן הוא במשנתו זקן ראשון:

באר הגולה

המשנה בריכה

מה שאין פן יום טוב שני: * הנה אוכל בפקה והלך לביתו ופקדו הגשמים וכו'. הנה בבלוש איתא עשההחליל לאכל, וכן איתא בכל"ב ודבני זקנים, אמנם בלש"י איתא קשישכ לו פסקר, וכן משמע לשון הבריתא, ועל-כ"פנים אם פסקו קדם שישב משמע דאפילו לרש"י מחבי מניעת שמחת יום טוב יותר מזה [שע"ת], וכן באל"ה רבה ופריי-מגדים לא התפירו שעור חצות רק בשעה או שפנים, ואם לא פסקו יעשה אז קדוש בפקה, כמו שקבת הרמ"א: (לו) ויקדש בפקה כרי שיאמר זמן וכו'. רוצה לומר, דלכאורה היה לו לעשות בהפוך, שקדש בביתו ויאמר גם-כן שם ברכת שהחנינו לזמן הזה ויאכל כל סעודתו שם, ורק בסיום הסעודה יכנס לפכה ויאכל בנות שם; אלא דבזה היה צריך לברך עוד ברכת זמן משום ספה, ואין נכון להרבות בברכות, לכן טוב יותר שקדש מתחלה בפקה, ויהיה קאי ברכת זמן על הספה גם-כן דאפילו אם נימא דפטור אז מספה, מפל מקום יוצא בזה, דלא גריע דבר זה מאלו ברח 'שהחנינו' בחל בשעת עשיה בפקה דיוצא בזה], ויאכל בפקה בנית⁴⁸ ושאר סעודתו יאכל בביתו. ואם פסקו הגשמים, (ס) אפילו כבר ברח ברכת המזון על אכילה הקודמת צריך לאכל עוד הפעם (ט) כשעור ביצה ומעט יותר בפקה ויברך 'לישב בפקה', כדי לצאת דעת הפוסקים ודסביא להו דאינו יוצא במה שאכל בעת הגשם; (ע) והוא קשעדין לא שכב, אכל אם כבר שכב אין צריך לקום מן המטה, דאם מצטער חבי חרב קצא באכילתו, ואם מצטער פטור אין צריך לקום מן המטה, כמבאר בסעיף ז. ומה שכתב הרמ"א 'לילה הראשונה', דבלילה השנייה (ע) מקדש בביתו ויברך זמן על יום טוב ויאכל סעודתו, ובסוף הסעודה יאכל בנות פכיה, ולא יברך 'לישב בפקה' וגם לא יברך 'שהחנינו' על הספה ויסמך בזה על 'שהחנינו' שברך בביל ראשון. (ע) ולכתחלה (ע) טוב להמתין גם בלילה שנייה מעט עד שישפסקו הגשמים. ואם אכל בביתו, ורק בנות בסוף הסעודה בפקה כאשר כתבנו, ואחר-כך פסקו הגשמים, צריך לכנס לפכה ולאכל כשעור, דהינו יותר מקביצה, ויברך 'לישב בפקה' [אחרונים]. ועין לקמן בסיון תרמ"ט סעיף ד מה שכתבנו שם בענין זה: ו (לו) הנה אוכל בפקה. הוא הדין (עד) בשני יודין גשמים בשניה בביתו ואכל בביתו, אין צריך לפסק סעודתו בביתו אלא גומר בביתו: (לה) עד שיגמר סעודתו. אכל אם לא ישב עדין לאכל בביתו, (ע) אף שפסק מלאכל בפקה והלך לביתו, צריך לחזור לפכה אם פסקו הגשמים⁴⁹: ז (לט) הנה ישן ויךרו גשמים וכו'. והוא הדין לשהיה ישן בתחלת הלילה בביתו מתקמת גשמים ופקדו [ח"א]: (מ) אין מטריחין אותו וכו'. ודוקא (ע) כששכב כבר, אכל אם עדין לא שכב (ע) יחזור לפכה [מ"א]. והספר הגדול-ישע וכן במאמר-מרדכי מסתפקים בזה, אחר שכבר היה לו טרחה להכניס הכרים וקסות לתוך הבית אפשר שלא הטריחו לחזור ולהעלותם⁵⁰: (מא) לחזור לפכה. והוא הדין מי ששוכב בפקה שיש לה לעשיין⁵¹ ובשעת הגשמים סגרו אותו ואחר-כך פסק הגשם, נראה (ע) שאין צריך לברך על הספק הפתח הולעטיין שסתם בשעת הגשמים, אכל אם יכול לפתחם בפקה על-ידי חבליים צריך לעמד ולפתחם, שאין זה רק מעט טרחה ולא מקרי מצטער ובכורי יעקב: (מב) ישן בביתו עד וכו'. ואפילו אם הקין

שער הציון

(ס) ויותר מחצות לא ימתין, דזמן אכילת סעודה ראשונה הוא לכתחלה גס-כן רק עד חצות, וכי"ל: (ס) ואם מצטער ברכב או בשנה על-ידי המתנות ונפטק כשהזמין אצלו אורחים עניים ומסמא לא אכלו כל היום והם תאבים לאכל ומצטערים] אין לו להמתין, דמשה-נפשו, אם מצטער חבי, בודאי יכול לאכל ויוצא בזה המצות עשה, ואם מצטער פטור, גם-כן יכול לאכל ובכורי יעקב. ואפשר עוד דלענין עניים דקמי', אם עקבם מלאכל אסורא נמי איכא, דהם אינם מחביים לצאת כל הדיעות⁴² ואיכא חשש דיבל תאחר, עין ראש-השנה דף ד: (ס) ואפילו הוא אחר חצות, דכמה פוסקים סביא להו דף אחר חצות הוא עדין זמן אכילה בפקה: (סט) ואם אוכל רק בפיצה או בפביצה או בפביצה, יוכל לברך 'לישב בפקה', ולדעת הפוסקים דסביא להו דמצטער חבי בלילה הראשונה, הרי קים מתחלה המצוה עשה בלילה ראשונה, ושוב עתה הדין כמו בשאר ימי סכות דאין לברך 'לישב בפקה' רק על יותר מקביצה [בכורי-יעקב, וכן פסק בסידור דה"ח, וכלא ח"א]: (ע) אחרונים. ובחיי-אדם ראיתי שקבת דראי להמתין כל הלילה שאם פסקו הגשמים יאכל בפקה, ואף-על-גב דאם מצטער ורוצה לישן פטור מהה-נפשו, דאם מצטער חבי חרב קבר קים המצוה עשה, ואם מצטער פטור הרי גם עמה פטור, מפל מקום אם מתחזק על עצמו שלא לישן ופקדו הגשמים ואוכל בפקה, מברך ומקיים מצות עשה. וכענין זה ראיתי במשע"ב, אף דהג"ר אדיל לשיטתו דפסק לגמרי כשיטת החוספות דמצטער פטור אף בלילה הראשון, ומה שקבת שם דאסור לישן וכו' הינו באינו מצטער, וצריך עיון: (ע) אליה רבה ודן-החיים ותי-אדם וכו"ו. ואף דבגמ' אברהם העמיק מדרינא אין צריך קלל בליל שני לאכל בפקה כשמצטער, דסמכין בו על אידך פוסקים דפטור מצטער אף בליל ראשון ויברך תרומת-השן, לא ראיתי לתסם פן לדינא: אחר, דהאל"ה רבה הביא שמהר"י תור בו למעשה מזה הפסק, וגם ראיתי בבכורי-יוסף הביא בשם תשובת רדב"ז דסביא לה דלילה שניה שנה בענין זה ללילה ראשונה: (ע) דרך-החיים ותי-אדם: (ע) ומי שאין רוצה להתחיר בזה אין לדקדק עליו, דהט"ז הביא בשם תרומת-הדין דבליל שני אין צריך להמתין רק עד זמן אכילה, עין שם: (עד) רטב"א ור"ן, והובא בחיי-אדם: (ע) אליה רבה ודן-החיים: (ע) ואפילו אם שכב בבגדיו, גם-כן יש לומר דאין צריך לעמד ולילך לפכה [מ"א]. אכן במחצית-השקל מסתפק בזה, דאפשר דהיקמה לחוד לא חביב טרחה, עין שם: (ע) ובכורי-יעקב מסתפק גם בזה, עין שם: (ע) אכל באמצע סעודתו אפשר (ע) שגם אם צריך לעלות על הספק צריך לפתחם, שאין בזה הפסק סעודה וטרחה לברך כמו לעלות לפכה בסעיף ו [שם]:

תרגום: 1. גג מעל לספק, הנסגר בשעת הגשמים.

הלכות סֵפֶה סִימָן תרל"א

ביאורים ומוספים

[שנה"צ ס"ק מז]

דָּהֵם אִיִּם מְחֻזְּקִים לְצֵאת כָּל הַדְּעוֹת⁽⁴²⁾.

42) וכן לענין מי שרוצה להתעבב מלקדש בליל שבת מחמת שאינו תאב לאכול, כתב במשנ"ב לעיל (סי' רע"א ס"ק א) שאם יש לו אורחים, ובפרט אם הם עניים, לא ימתין, שכיון שהם מוטלים עליו אין לו לעכבם רק כדי שיקיים מצוה מן המובחר.

ובביאור הטעם שהעולם אינם נוהגים כן, כתב הדבר אברהם (ח"ב סי' ב בהגה"ה) שהבעל הבית מזמין את העני על סמך שיאכל עמו בזמן שהוא עצמו יאכל, ולפיכך אינו עובר בבל תאחר, לפי שלא הגיע הזמן להאכילו עד הזמן שהוא מחליט בעצמו לאכול. אכן כתב בספר מועדים וזמנים (ח"ח על ח"א סי' יג) שכונת המשנ"ב היא שבשעה שהעני רעב וצריך לאכול הוא עומד לפני בעל הבית, חייב הוא לתת לו מיד מדין צדקה, ואין התנאי שעשה בעל הבית שלא לתת לו מיד מועיל לדחות את מצוותו, ולכן עובר הוא על 'בל תאחר'.

והוסיף (שם), ובטעם דעת בראשית יח ב), שהחפץ חיים היה נמנע אף לשיר 'שלום עליכם' בבואו מבית הכנסת כשהרגיש שהאורח רעב, ואף אם האורח ויתר, והיה אומר בתוך הסעודה.

[משנ"ב ס"ק לו]

וְיֹאכַל בְּפֶסַח בְּיָתוֹ⁽⁴³⁾.

43) שבזה מתקיים דין אכילת כוית פת בסוכה בלילה הראשון, וכן מתקיים דין קידוש במקום סעודה, כמבואר בשנה"צ לעיל (סי' רע"ג ס"ק ה).

[משנ"ב ס"ק לח]

צָרִיף לְחֹזֵר לְפֶסַח אִם פָּקְדוּ הַגְּשָׁמִים⁽⁴⁴⁾.

44) וכשחזר לסוכה אחר שפסקו הגשמים, ראה מה שכתב להלן

(ס"ק מז) שיציאה מהסוכה שלא על מנת לחזור מיד נחשבת הפסק, וצריך לחזור ולברך 'לישב בסוכה'.

וסוכה שיש לה גג וכשירדו הגשמים סגר את הגג ולאחר זמן כשפסקו הגשמים חזר ופתחו, כתב בשו"ת לבושי מרדכי (ח"ג סי' נב) שצריך לשוב ולברך 'לישב בסוכה', מפני שבשעת הגשמים אין שם סוכה עליה, ונחשב שיצא ממנה משום שאין בידו לקיים את המצוה באותו הזמן, ונחשב הדבר כהפסק מהברכה הראשונה שבירך. מאידך, בספר ברכת הבית (שער נב סי' ט"ז) כתב ששעת הגשמים אינה הפסק מחמת שהאדם נשאר במקומו וציפה שיפסקו הגשמים, ועל כן אינו צריך לחזור ולברך, ורק כשנכנס לאכול בביתו נחשב הדבר כהפסק, ואם שב אחר כך לסוכה צריך לשוב ולברך. ובשו"ת מהר"ם שיק (ארי"ח סי' שכ"ה) כתב ששעת הגשמים אינה הפסק, מפני ששיבתו בסוכה לפני הגשמים ולאחריהם מצוה אחת היא, והוא קבע מתחילה לאכול בה את כל הסעודה. והוסיף בשו"ת מהרש"ג (ח"ב סי' ע"א), ששעת הגשמים אינה נחשבת שעת פטור מהמצוה בעצם, שהרי כשעושה באופן שאינם נכנסים לתוכה מחויב הוא לאכול בתוכה, ולפיכך הפטור מן הסוכה בשעת הגשמים אינו נחשב הפסק, ורק כשירדו במשך זמן מרובה יתכן שנחשב הפסק, והמברך לא הפסיד.

[משנ"ב ס"ק מ]

אָפְשָׁר שְׁלֵא הַטְּרִיחוּ לְחֹזֵר וְלִהְיוֹתָם⁽⁴⁵⁾.

45) ומי שסוכתו בנויה במרפסת ביתו, ואין כל כך טירחה להחזיר את הכרים והכסות לסוכה משפסקו הגשמים, כתב הגר"ח קניבסקי (ארבעת המינים כהלכתם, תשובות הגר"ח אות ק"ב) שצריך להחזירם לסוכה כדי לישון בה, וראה מה שכתבנו להלן (ס"ק מב).

המשך מעמוד קודם

[משנ"ב ס"ק לג]

וְאָפְשָׁר דְּאָפְלוּ בְּרַתְּךָ לְיִשְׁבַּת בְּפֶסַח יְכוּל לְכַנְּפוֹ⁽⁴⁶⁾.

46) ולענין אדם שרואה שגשמים ממשמשים ובאים, כתב הריטב"א (סוכה כ"ט, א) שפטור מלאכול בסוכה ורשאי להתחיל את סעדו בתוך הבית מחמת שידע שיצטער באמצע סעדו, וכתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ז סי' קצ"א ס"ק ב) שמדברי הבכורי יעקב [המובאים במשנ"ב כאן] שכתב שכל עוד לא ירדו גשמים במקום הימצאו, אוכל בסוכה ורשאי לברך, משמע שאין הלכה כריטב"א, וכן מבואר בדעת תורה (כאן) שהפוסקים לא נקטו להלכה כריטב"א [אלא שנשאר הדעת תורה בצ"ע לענין הברכה, וכן כתב הבכורי יעקב (ס"ק ל) שמשום דברי הריטב"א נחשב הדבר כספק ברכות]. ולדעת הגר"י קרליץ (חוט שני סוכות ע"ג רמז) לא נאמר דברי הריטב"א אלא כשנראה שיתחילו הגשמים לרדת תיכף ומיד, אך לא כשנראה שיתחילו רק כעבור זמן קצר.

אכן, לענין האם מחויב ללכת לישון בסוכה כשרואה שגשמים ממשמשים ובאים, דעת הגר"י קרליץ (שם) שאף אם יתחילו לאחר זמן מועט ולא מיד, אין צריך ללכת לישון בסוכה, כיון שאין דרך האדם ללכת לישון במקום שיתכן שיירטב באמצע שנתו מגשמים שירדו. מאידך, דעת הגר"י אלישיב (אשרי האיש ח"ג פכ"ו אות ל) שבאופן זה חייב לישון בסוכה.

ואף כשהגשמים עתידים להיכנס לסוכה אלא שלא חדרו עדיין מחמת הסיכוך העב, כתב בשו"ת שבט הלוי (שם) שנראה שהאוכל

בה יכול לברך לישב בסוכה אם יספיק לאכול פת כשיעור לפני שיהרדו לסוכה.

ובשיעור הצער בו נפטר האדם מלשבת בסוכה, שכתב הרמ"א שיש לשער האם יהיה יוצא מביתו מחמת צער זה, כתב בשו"ת מהרש"ג (ח"א סי' לג אות ב) שאין לשער האם יהיה יוצא מביתו לבית שכנו או חבירו, אלא די בכך שהיה יוצא מביתו לבית האורז [מחסן] שלו ומכניס לשם מטה ושלחן, להיחשב כמצטער. וכעין זה כתב הא"א (בוטשאטש, סי' תרמ), והביאו הפתחא זוטא שם (ס"ק ה). שמשערים האם יהיה יוצא מביתו המרווח לבית קטן שלידי ביתו, וכן דעת הגר"י אלישיב (אשרי האיש שם) שיש לשער האם היה יוצא מביתו למקום שאינו נוח כל כך ואינו נהנה לשבת שם. וכן דעת הגר"י אייערבך (הליכות שלמה סוכות פ"ט סי' ס"ח) שמשערים האם יהיה יוצא מביתו הקבוע לבית אחר.

[משנ"ב ס"ק לה]

מִה הָתָם בְּכָל גְּנֻזֵי תִּבְיָ אֶף בְּסִפּוֹת בְּנֵי⁽⁴¹⁾.

41) ואף שמצטער התמעט מ'תשבו כעין תדורו', כמבואר לקמן (סי' תרמ ס"ק יג). ומדוע יתחייב בסוכה כשאינו יכול לקיים את הפסוק של 'בסוכות תשבו', הרי לכאורה הגוירה שוה לא באה לשנות את עיקר צורת מצות סוכה, שהיא באופן של 'תשבו', והיינו 'בעין תדורו', מבואר במאירי (סוכה כו, א ד"ה חמ"י) שבלילה הראשון לא נאמר דין 'תשבו כעין תדורו'.

הלכות ספה סימן תרל"ט

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק מב]

וְאָפְלוּ אִם הִקְיָן אֵין צְרִיף לְעֻלוֹת לְסִפָּה בְּלִילָה⁽⁴⁶⁾.

להמטיר נחשב הדבר כשפיכת כוס, אך אם ירדו גשמים גם לפני החג ונמשכו עד החג, אין הם אלא גשמי רצון, וכשיוצא מהסוכה בכניעה בעת ירידת הגשמים [כמבואר ברמ"א], כתב הבכורי יעקב (שם) שהכונה היא שידאג ויפשפש במעשיו וישבו אל ה', אך לא שיטעור ויבטל מצות שמחת יום טוב. (49) אמנם, לגבי מי שהתחיל בפעולה אשר מן הדין אין צריך להפסיק באמצעה לתפילת מנחה, והפסיק, כתב לעיל (סי' רלב) סי' ד"ה (ואם) בשם המג"א שנקרא הדיוט [וכן יש להעיר על הביה"ל הקדום]. והוסיף שם שבאדרת אליהו נחלק על המג"א.

[משנ"ב ס"ק מג]

וְאֵין צְרִיף לְהִקְצוֹת⁽⁴⁷⁾.

(47) ומי שמתנגנם מחוץ לסוכה וכגון בבית הכנסת, כתב הבן איש חי (שנה א' פ' האוינו אות ח') שצריך להעירו, וכן דעת הגר"ש אלישיב (זמן שמחתנו פ"א ס"ק ב) שבכל רגע שאדם ישן מחמת שלא נזהר שלא להירדם הריהו עובר איסור וצריך להעירו. אכן, דעת הגר"ש אויערבך (ספר הסוכה פסקים והערות אות כז) שאין חיוב להעיר את מי שנרדם לאונסו, מפני שלא עבר בכך שום עבירה, והישן אינו כד חיובא ופטור הוא מן המצוות. מאידך, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני סוכות עמ' רלט) שאדם שתקפתו שינה בבית המדרש או בנטיעה בדרך מותר לו לנמנם שם, שהוא יכעין תודרו' מפני שכך היה נוהג בשאר ימות השנה [וראה מה שכתבנו לקמן (סי' תרמ" ס"ק ט)].

[משנ"ב ס"ק מו]

שְׂאֵינָם מְקַרְכִּים אֶלָּא בְּשַׁעַת אֶקְלִיהָ⁽⁵⁰⁾ וכו', תִּכְף כְּבֹאוֹ מִבֵּית הַכְּנֶסֶת וְצָרִיף עַל דְּבַר שֶׁהוּא מִמְּמַשֶּׁה מִיָּנִים⁽⁵¹⁾.

(50) ודעת החזו"א (ארחות רבינו ח"ב עמ' רכה, דינים והנהגות פכ"ב אות ג-ד) היתה כדעת הגר"א (ביאור הגר"א כאן, מעשה רב אות ר"ב) לברך על כל פעם שנכנס לסוכה, כדעת הרי"ף והרמב"ם, וכשהיה החזו"א סנדק בברית שנערכה בסוכה בירך על הסוכה בכניסתו אף שלא טעם בה כלום.

(51) משמע שרק נכון לעשות כן אבל אם אין לו אפשרות לאכול עכשיו ישוב בסוכה ויברך אחר כך, אף על פי שבזמן זה מקיים מצוה בלא ברכה. אמנם לענין טלית הביא לעיל (סי' תקפ"א ס"ק ז) את דברי ה"ט"ו שלא יתעטף בו בימי הסליחות קודם אור היום ויברך עליו כשיאיר היום, כיון שיש מחלוקת אם מברכים עליה בלילה [מפני שהיא כסות יום], אלא ישאל טלית מחבירו באופן שלא יקיים בכך מצוה [ויתעטף רק משום צורת אמירת הסליחות]. ותיירץ הגר"ש אויערבך (שיח הלכה סי' ח אות מז הע' ח) שבסוכה מקיים בכל רגע מצוה בודאות, ולכן אין להפסיד את המצוה רק מחמת שאינו יכול לברך עליה, מה שאין כן לענין ציצית שי"א שאינו מקיים מצוה כלל כשלובשה בלילה [הוסיף (שם הע' ז) שחוששים בסליחות שיימשך וילבשו אף משיאר היום בלא ברכה].

[שעה"צ ס"ק צא]

וְצָן לְעֵיל בְּסִימָן קֶעַח בְּמִשְׁנֵה בְּרִינָה סְעִיף-קֶעַח⁽⁵²⁾ וכו', וְצִרִיף לְכַרְךָ שְׁנֵיתִי⁽⁵³⁾.

(52) שם כתב, שהליכה לבית הכנסת אינה נחשבת הפסק אם לא הסיח דעתו בינתיים מלאכול.

(53) אכן, כשכשית הכנסת סמוך לסוכתו, כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ט סי' קסג אות א) שנכון שיהיו בפירוש בשעת ברכת 'לישב בסוכה' שלא לפטור אלא עד שעה שיצא להתפלל, ואז יוכל לשוב ולברך אף כשחזר לסוכה מיד לאחר התפלה [כגון בהבדלה]. החזו"א שהיה מתפלל בסמוך לסוכתו, העיד הגר"ח קניבסקי (תורת המועדים סי' כט) שבצימות החול לא היה מברך כששב מתפלת מנחה ותפלת ערבית לסוכה [הגם שנהג לברך בכל כניסה לסוכה אף בלא אבילה, כנ"א], ואילו במצאי שבת כשחזר מתפלת ערבית לסוכה בירך, וביאר הגר"ח שהיינו משום שהתפילה התארכה מחמת אמירת 'יותן לך'.

ושיעור הזמן הנחשב כהפסק לכל הדעות, כתב השו"ע הרב (סי"א) שאם יוצא מהסוכה למשך שעה או שתיים, או שעל כל פנים דעתו לצאת מהסוכה לזמן ארוך נחשב הדבר כהפסק [ולענין תפילין כתב (סי' כה סכ"ט) ששעתים או שלש נחשבים הפסק, ובשו"ת שבט הלוי (ח"י סי' ב) העיר על דבריו שלכאורה גם הפסק שעה נחשב הפסק של זמן ארוך]. וכן כתב המשגיב לעיל (סי' קע"ט ס"ק ט) לענין הפסק בסעודה שהוא כשעה או שתיים [וראה חוט שני סוכות עמ' רנ].

[ביה"ל ד"ה הדיעות]

שִׁכְבוּ הָרָאָה לוֹ שְׂאֵינוּ רוֹצֵה בְּעֻבְדוֹת⁽⁴⁸⁾ וכו', לֹא הֵיָה מְחִיב לִילֵךְ לְשֵׁם⁽⁴⁹⁾.

(48) משמע שבמשך כל ימי הסוכות נחשבים הגשמים כשפיכת כוס מיד הקב"ה שמראה שאינו רוצה בישיבת ישראל בסוכה. אכן, בחי' הריטב"א (תענית ב, ב) כתב בשם רבינו אפרים שרק בליל ראשון נחשבים הם כשפיכת כוס [וכענין זה כתב בפירוש המשניות להרמב"ם (סוכה סוף פ"א)]. וכתב שמשפשות לשון המשנה נראה שאף בשאר ימות החג נחשבים כשפיכת כוס. וביאר הבכורי יעקב (סי' לט) שטעמו של רבינו אפרים הוא מפני שרק בלילה הראשון יש חיוב לאכול בסוכה, ולפיכך ירידת הגשמים היא סימן שאין עבודתינו רצויה, מה שאין כן בשאר ימי החג שאפשר שלא לאכול מאכלים המחוייבים בסוכה. אכן כתב הבכורי יעקב, שמאחר שנפסק להלכה כדעה שירידת גשמים בלילה הראשון אינה פותרת מסוכה, אם כן אין ירידתם בלילה זה מורה שאין רצונו בישיבתנו, שהרי חייבים לשבת, ואורבה, שכרינו גדול יותר, והיוצא שלדעה זו רק בשאר הימים נחשבת ירידתם כשפיכת כוס ולא בלילה הראשון. והוסיף, שבספר חמדת ימים כתב שרק אם לא ירדו גשמים לפני החג ובכניסת החג נתקשרו השמים בעבים והתחילו